



Budapestre vonatkozó újságcikk

Osztályozás

389.36

Szerző:

Hely

Cím: **23.1%-kal csökkent egy hónap alatt Budapest fogyasztása**

Idő

"1924"

Forrás:

Világ

Személy

Bp (Hely)

1924. 12. 25. (Idő)

(Köt. v. füz.) (Olda)

Székesfő

23.1%-kal csökkent egy hónap alatt Budapest fogyasztása. Nincs az a primadonna, akiről annyit beszélnek mostanában, mint a forgalmi adóról. Hol a Kereskedelmi Kamarában körül a boncolóasztalra, hol meg a nemzetgyűlésen mondja el róla véleményét az új pénzügyminiszter. Azt mondja Bud János, hogy a forgalmi adót ő sem szereti, de nem tud tőle megválni. Akit ennyien és ennyire gyűlölnék, az szörnyen nagy potentát lehet, aki megérdemli az érdeklődést. Csak a főváros közigazgatási bizottságának ülésén fűgálgják a forgalmi adót. A mi nap is, hogy az adófelügyelőség bejelentette, hogy novemberben mekkora volt Budapest területén a forgalmi adóbevétel: a kanapépörök vitájában egészen elszáradt ez a bejelentés. Pedig ez a bejelentés érdekes és aktuális, már csak azért is, mert megállapíthatjuk belőle egyrészt azt, hogy az ország forgalmi adóbevételének 76%-át Budapest fizeti, és hogy egy hónap alatt 23.1%-kal csökkent Budapest fogyasztása. A forgalmi adóbevétel volt Budapest területén

| | Okt.-ben | Nov.-ben |
|---------------------|----------|----------|
| Általános forg. adó | 98.512.3 | 88.200.2 |
| Fényüzési forg. adó | 12.199.8 | 12.700.3 |
| Állatforgalmi adó | 3.902.5 | 4.943.4 |

Összesen: 114.614.6 104.943.9

Ha már most ezeket a papirosmilliókat átszámítjuk aranymilliókká és összevetjük azokkal a summákkal, amelyek Smith főbiztos jelentései szerint forgalmi adóban egész Csonka-Magyarország területről befolyának: akkor a következő eredményekhez jutunk:

| | Budapest | Magyarország |
|-------------|------------------------------|--------------|
| | forgalmi adóbevétele a K-ban | |
| Októberben | 6.74 millió | 8.87 millió |
| Novemberben | 6.17 " | 9.2 " |

Az eredmény tehát az, hogy októberben a budapesti forgalmi adóbevétel 75.9 százalékát, novemberben pedig 69.56 százalékát tette az ország egész forgalmi adóbevételének. Érdekes ez a percentuális arány má csak azért is, mert Budapest lakossága tudvalevően a nyolcadrésze az egész ország lakosságának, és az ország lakosságának a nyolcadrésze fizeti a forgalmi adóbevételnek több mint háromnegyedrészt. Sőt még ennél is többet, mert ebben az adóbevételben nincsen benne az a forgalmi adó, amelyet a külföldről jövő áruk után a vámmal együtt fizet be a fővárosi kereskedő. Különben a forgalmi adóbevétel alapján, úgy hozzátéve, ki lehet kalkulálni azt is, hogy mit költ Budapest népe egy hónap alatt. A különböző fajta forgalmi adóból befolyó összegeket tökécsítjük a forgalmi adó kulcsával, az általános forgalmi adóból befolyó összeget 3%-kal és a fényüzési adóból befolyó összeget 10%-kal. A fényüzési adóbevétel tízszerese adja azt a summát, amelyért fényüzési adó alá eső tárgyakat, úgynevezett luxuscikkeket, (például a minimálisnál drágább kalapot, cipőt, öltönyt, stb.) vásá-

rol a pesti ember. A háromszázalékos forgalmi adót fizetni kell mindenfajta fogyasztási cikk után, még pedig annyiszor, ahány vevő kezébe jut a portéka. Úgy, hogy az általános forgalmi adó összegének 3%-kal tökécsített eredményéből csak akkor kalkulálhatjuk ki megközelítőleg, hogy mit költ Budapest, ha ezt az eredményt annyival osztjuk, ahány kézen az áru keresztülment. Tehát legalább hárommal kell osztani. A háromféle forgalmi adóból ilyenformán kalkulált summából hozzávetőlegesen megtudjuk, hogy mit költ Budapest népe. Eszerint költött:

| | Millió | |
|-------------|-----------|---------|
| | papír K | arany K |
| Októberben | 1.476.705 | = 88.86 |
| Novemberben | 1.133.962 | = 66.70 |

Ezek a számok azt mondják, hogy Budapest novemberben 342.7 milliárd papírkoronával, vagyis 20.16 millió aranykoronával kevesebbet költött, mint októberben. Egy hónap alatt tehát 23.1%-kal csökkent a fogyasztás. Hogy csökken a fogyasztás, az tudott dolog és hogy a csökkenés nem nagyobb méretű, annak az a magyarázata, hogy a késő őszi hónapokban a fogyasztási krízis nem mutatkozik úgy még a forgalmi adó bevételekben, mert egyrészt ez a téli beszerzések ideje és a legszükségesebb ruhaneműt és tüzelőt ilyenkor szerzi be az ember. Aztán meg ilyenkor jön be vásárolni Budapestre a vidék is; ilyenkor, amikor már értékesítette a termés egy részét. Nem lehet számításán kívül hagyni azt a körülményt sem, hogy a pesti fogyasztók egy jelentékeny kontingense: a köztisztviselők, július elsejéig kedvezményes áron kaptak az államtól zsírt, lisztet, ruhaszövetet és még sok más, amit július elseje óta maguknak kell a piacon beszerezniök, és most forgalmi adót fizetnek azután a portéka után, ami után eddig az állam nem fizetett forgalmi adót. Ugyancsak kedvezményes áron kaptak bizonyos fogyasztási cikkeket a nagyüzemek és bankok alkalmazottai is. Ezek a köz- és magántisztviselők most mint közvetlen vásárlók jelentkeznek a piacon, és vásárlásaikkal növelik az állam forgalmi adó bevételeit. Ezért nem látszik meg a fogyasztási krízis a forgalmi adó bevételeken olyan mértékben, mint ahogy meg kellene látsania. Végül nem szabad figyelmen kívül hagyni azt sem, hogy tekintettel a korona

folytonos értékváltozásaira, a pénzügyminisztérium a forgalmi adó lerovásnál azt a rendszert vezette be, hogy a kereskedőtől és gyárosoktól jelentékeny előlegeket szed be a következő három hónap alatt esedékes forgalmi adó követelésekre. Ezek az adóelőlegek, amelyek még a „hauchkonjunktúra” fogyasztására vannak szabva; természetesen folyton duzzasztják a forgalmi adó bevételeket, anélkül, hogy ezek az adóbevételek hiven tükröznék vissza a fogyasztás igazi mértékét. Azt azonban feltétlenül megállapíthatjuk, hogy a fogyasztás csökken és ez a megállapítás érdekes és szomorú.